

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความสัมพันธ์ของการใช้สารเสพติดกับการเกิดโรค ครั้งที่ ๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง มหันตภัยจากสารเสพติด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ความสัมพันธ์ของการใช้สารเสพติดกับการเกิดโรค ครั้งที่ ๒
รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ ๒๑๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑) สารระเหย

มีลักษณะเป็นไอ ระเหยเร็ว มักพบอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ทินเนอร์ กาวยาง แล็กเกอร์ สีสเปรย์ น้ำมันล้างเล็บ น้ำมันเบนซิน สีน้ำมัน เป็นต้น มีฤทธิ์หลอนประสาท ทำให้ประสาทรับความรู้สึกผิดไปจากปกติ เมื่อสารระเหยถูกสูดผ่านทางเดินหายใจจะเข้าสู่โลหิต และแพร่กระจายเข้าสู่อวัยวะภายในอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เป็นอันตรายทั้งต่อระบบและอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ที่เห็นได้ชัด คือ ระบบสมองและปอดจะถูกทำลาย โดยผู้เสพยาจะมีอาการประสาทหลอน อารมณ์แปรปรวน เตี้ยวดีเตี้ยวร้าย ชอบเกะกะระราน ะอะโวยวาย ส่งผลเสียต่อผู้เสพ คือ หลงลืมง่าย ร่างกายอ่อนแอ เยื่อจมูกมีเลือดออก หลอดลมและปอดอักเสบ ไช้กระดูกซึ่งสร้างเม็ดเลือดให้แก่ร่างกายถูกทำลาย ขาดตามปลายมือปลายเท้า กล้ามเนื้อฝ่อลีบ นอกจากนี้ในรายที่สูดดมมาก ๆ เป็นเวลานาน อาจทำให้เป็นโรคมะเร็งในเม็ดเลือดสมองพิการ ตับพิการ เป็นต้น ซึ่งจะไม่สามารถรักษาร่างกายให้คืนสู่สภาพปกติได้อีก นอกจากนี้ในรายที่สูดดมครั้งละมาก ๆ ก็อาจทำให้สำลักจนถึงแก่ความตายได้ สำหรับผู้ที่เสพยาจนติดจะเลิกได้ยากมาก ซึ่งถ้าหยุดเสพยาจะทำให้มีอาการวิงเวียน คลื่นไส้ และพยายามจะหามาเสพอีก

๒) กัญชา

พืชกัญชา เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้า ต้นสูงประมาณ ๒-๔ ฟุต ใบแตกเป็นแฉกคล้ายใบส้มปะลั้งหรือใบละหู่ ริมใบทุกแฉกมีลักษณะเป็นจักๆ ใบหนึ่งมีราว ๕-๘ แฉก ในก้านเดียวกัน ออกดอกตามง่ามกิ่งก้าน

จัดเป็นสิ่งเสพติดชนิดที่อยู่ในความควบคุมของพระราชบัญญัติสารเสพติด ซึ่งมักมีการลักลอบขายกันครวระเป็นจำนวนมาก ๆ มีฤทธิ์หลอนประสาท ทำให้ผู้เสพเห็นภาพหลอนผิดไปจากความเป็นจริง มักได้ยินเสียงแว่ว ประสาทมึนงง อารมณ์และความความคิดสับสน หวาดกลัวโดยไม่มีเหตุผล หากเสพไปนาน ๆ อาจมีผลต่อสุขภาพทำให้เป็นโรคจิตได้ ซึ่งผู้ที่เสพยากัญชาจะมีอาการพูดมากกว่าปกติ หัวเราะง่าย ชอบหัวเราะเสียงดัง ตื่นเต้นง่าย หัวใจเต้นเร็ว ม่านตาขยายกว้าง ลืมความทุกข์ไปชั่วครั้งชั่วครว ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ชอบรับประทานของหวาน ถ้าไม่ได้เสพยาจะทำให้มีอาการหงุดหงิด และเซื่องซึมได้

๓) กระท่อม

กระท่อมเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ปานกลาง มีแก่นเป็นไม้เนื้อแข็ง สูง ๑๐ -๑๕ เมตร อยู่ในตระกูล *Mitragyna speciosa* ใบคล้ายใบกระดังงา มีชนิดก้านใบแดงและใบเขียว ดอกกลมโตขนาดเท่าผลพุทรา

ปัจจุบันใบกระท่อมมีปัญหามารยาทระบาดในกลุ่มวัยรุ่นและนักเรียน อาจเนื่องมาจากมีราคาถูกและทำให้เกิดอาการเคลิบเคลิ้มได้เช่นเดียวกับสารเสพติดอื่น โดยมักนิยมนำน้ำกระท่อมต้ม ผสมกับโค้ก ยาแก้ปวด และยาแก้ไอ (๔x๑๐๐)

อาการข้างเคียง : ปากแห้ง ปัสสาวะบ่อย เบื่ออาหาร ท้องผูก อุจจาระแข็งเป็นก้อนเล็กๆ นอนไม่หลับ ถ้าเสพใบกระท่อมในปริมาณมากๆ จะทำให้มีเหงื่อ และคลื่นไส้อาเจียน (เมากะท่อม) แต่ในบางรายเสพเพียง ๓ ใบ ก็ทำให้เมาได้ ในรายที่เสพใบกระท่อมมากๆ หรือเป็นระยะเวลาสั้นๆ มักจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเม็ดสีขึ้นที่บริเวณผิวหนัง ทำให้ผู้ที่รับประทานมีผิวคล้ำและเข้มขึ้น และยังพบอีกว่าเสพกระท่อมโดยไม่ได้รู้ตัวเอาก้านใบออกจากตัวใบก่อน อาจจะทำให้เกิดอาการที่เรียกว่า “ถุงท่อม” ในลำไส้ได้ เนื่องจากก้านใบและใบของกระท่อมไม่สามารถย่อยได้ จึงตกตะกอนติดค้างอยู่ภายในลำไส้ ทำให้ขับถ่ายออกมาไม่ได้ เกิดพังผืดขึ้นมาหุ้มรัดอยู่โดยรอบก้อนกากกระท่อมนั้น ทำให้เกิดเป็นก้อนถุงขึ้นมาในลำไส้ บางรายจะมีอาการโรคจิตหวาดระแวง เห็นภาพหลอน คิดว่าคนจะมาทำร้ายตน และพูดไม่รู้เรื่อง

๔) เฮโรอีน

เป็นสารเสพติดที่ร้ายแรงที่สุด มีลักษณะเป็นผงสีขาว มักเรียกกันว่า “ผงขาว” ไม่มีกลิ่น รสขมจัด มีฤทธิ์รุนแรงกว่า มอร์ฟีน ๔-๘ เท่า แม้เสพเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งก็สามารถทำให้ติดได้ทันที โดยจะออกฤทธิ์กดประสาททำให้มีเหงื่อ เซื่องซึม ง่วง เคลิ้ม สามารถหลับได้นานโดยไม่สนใจสิ่งรอบข้าง ซึ่งผู้ที่เสพเป็นประจำจะมีผลต่อสุขภาพคือ ทำให้สมองเสื่อม ร่างกายซูบผอม ทрудโทรม หากเสพมากเกินไปอาจทำให้เกิดอาการช็อกและเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ยังมีผลต่อการติดเชื้อเอดส์เนื่องจากการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน

ที่มา : สมชาย สุพันธ์ุณี, มัณฑนา ทับทิม, สุชาดา วงศ์ใหญ่และอุษา ขำศิริ. (๒๕๖๐). สุขศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ศูนย์นวัตกรรมการแพทย์แผนไทย. (ม.ป.ป.). ใบกระท่อม. ใบกระท่อม - ศูนย์นวัตกรรมการแพทย์แผนไทย
TTMIC

กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, (๒๕๖๓). กัญชา (Cannabis).

[https://www.fda.moph.go.th/sites/Narcotics/SitePages/ViewAcademic.aspx?IDitem=๑#:~:text=%E0%B8%81%E0%B8%B๑%E0%B8%8D%E0%B8%8A%E0%B8%B๒%๒๐\(cannabis%๒๐sativa\),%E0%B๙%8๓%E0%B8%AB%E0%B๙%8๙%E0%B๙%8๒%E0%B8%8๗%E0%B8%A๙%๒๐%E0%B8%8E.%E0%B8%A๘.๒๕๒๒](https://www.fda.moph.go.th/sites/Narcotics/SitePages/ViewAcademic.aspx?IDitem=๑#:~:text=%E0%B8%81%E0%B8%B๑%E0%B8%8D%E0%B8%8A%E0%B8%B๒%๒๐(cannabis%๒๐sativa),%E0%B๙%8๓%E0%B8%AB%E0%B๙%8๙%E0%B๙%8๒%E0%B8%8๗%E0%B8%A๙%๒๐%E0%B8%8E.%E0%B8%A๘.๒๕๒๒)